

# Finn siste nytt på

På Helsebiblioteket.no finner du fagstoff om kreft, enten du trenger raske svar på kliniske spørsmål eller å fordype deg i fagstoff.

Tekst Ingunn Mikes Brendryen og Anne Hilde Røsvik Foto Colourbox

**H**elsebiblioteket.no er et helelektronisk nettbibliotek uten hyl-ler, bøker og åpningstider. Du kan selv, når du måtte ønske, gå inn på nettsiden for å slå opp i oppslagsverk, søke i databaser eller lese en artikkel i et tidsskrift.

## Gratis

Nettstedet, som driftes i Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, er offentlig finansiert og alle ressursene er derfor gratis. Visjonen bak Helsebiblioteket.no er at ressursene skal være med på å heve kvaliteten på helsetjenestene ved å tilby helsepersonell fri tilgang til nyttig og pålitelig kunnskap. Uansett hvor i landet du jobber, eller hva du jobber med, skal kunnskapen befinne seg kun noen få tastetrykk unna. Alt du trenger er en datamaskin med Internett-tilknytning.

## Enkel tilgang

Mange av ressursene som finnes på Helsebiblioteket.no er tilgjengelige for hele den norske befolkningen. Det betyr at så lenge du sitter ved en pc med norsk IP-adresse vil du automatisk få tilgang til mye av det nettstedet har å by på uten pålogging. For eksempel vil alle i Norge ha direkte tilgang til de internasjonalt anerkjente

oppslagsverkene BMJ Best Practice og UpToDate, legemiddeldatabasen Lexicomp med Martindale og de generelle medisinske tidsskriftene BMJ, JAMA, The Lancet, The New England Journal of Medicine og Annals of Internal Medicine.

Noen av ressursene må du logge deg på for å kunne bruke. Dersom du befinner deg på en større institusjon er du antageligvis automatisk pålogget. Men du kan også logge deg på hjemmefra eller fra hvilket som helst annet sted i landet. Klikk på «Logg inn» helt øverst til høyre på siden og logg deg på med brukernavn og passord. Dersom du ikke har en brukerprofil, kan du klikke på lenken «Ny bruker» og registrere deg.

## Oversikt over ressursene

Helsebiblioteket.no kjøper inn og formidler ressurser som skal passe for de varierende informasjonsbehovene helsepersonell har. De ulike ressursene får du direkte tilgang til via forsiden. I margen til venstre finner du i tillegg en rekke emneinnganger. Her har vi samlet ressurser som Helsebiblioteket kan tilby innen enkeltemner. Det er laget en egen emneinngang for kreft, og her finner du blant annet: **Oppslagsverk og anbefalinger**  
Når du trenger raske svar på konkrete

## WWW.HELSEBIBLIOTEKET.NO

- Etablert i juni 2006.
- Offentlig finansiert nettsted for helsepersonell.
- Ansvarlig redaktør: Professor dr.med. Magne Nylenna

Gir gratis tilgang til oppdatert fagkunnskap:

- Oppslagsverk prosedyrer
- Retningslinjer
- Oppsummert forskning
- Databaser
- Pasientinformasjon

spørsmål, er de kliniske oppslagsverkene ditt fremste hjelpemiddel. I det pasientene dine allerede venter, er det ikke aktuelt å pløye seg gjennom lange, omfattende artikler med forskningsresultater. Derfor omtales også kliniske oppslagsverk som «point-of-care tools» – verktøy til bruk i pasientmøtet. Oppslagsverkene inneholder kortfattet, oppsummert kunnskap som bygger på resultater av store mengder forskning, og du får raske svar på spørsmål om tilstander, symptomer og behandling.

I retningslinjebasen finner vi norske anbefalinger. Her får du tilgang til en rekke norske kliniske retningslinjer som gir anbefalinger for forebygging,

# nett



**INFORMASJON:** Kunnskapen du trenger kan være bare noen tastetrykk unna.

diagnostikk og behandling innen de mest sentrale fagfeltene.

## Norske anbefalinger for diagnostikk og behandling

En rekke norske fagmiljø, som Norsk Gastro Intestinal Cancer Gruppe, Norsk Melanom Gruppe og Norsk Bryst Cancer Gruppe, utvikler anbefalinger for diagnostikk og behandling av kreft. Alle retningslinjene er lenket opp i Helsebibliotekets retningslinjesamling.

Helsedirektoratet har ved hjelp av sentrale onkologiske fagmiljø utviklet ti nasjonale handlingsprogram med retningslinjer. Seks av disse har Helsebiblioteket gjort om til nettbaserte oppslagsverk:

- Palliasjon
- Prostatakreft
- Lymfomer
- Tynntarmskreft
- Tykktarm- og endetarmskreft
- Testikkelkreft

I de nasjonale handlingsprogrammene er det ofte både generell informasjon om sykdommen, retningslinjer for utredning, behandling og rehabilitering.

## Handlingsprogram for palliasjon

I handlingsprogrammet for palliasjon finner du for eksempel informasjon

om hvordan du skal kommunisere dårlige nyheter ved hjelp av SPIKES-protokollen: setting, perception, invitation, knowledge, empathy and summary, samt andre emner som ivaretagelse av ernæringsstatus og den døende pasienten. I tillegg finner du også behandlingsstrategi for vanlige plager som smerter, munntørrehet, kvalme og obstipasjon.

Handlingsprogrammet beskriver også kravene til sykehus og institusjoner som har ansvar for palliative pasienter, for eksempel palliativ enhet i sykehjem, sykestue eller distriktmedisinsk senter, og inneholder beskrivelse av kompetansekrav til sykepleiere og de andre faggruppene som er involvert i behandlingen.

## Legemiddellinformasjon

For praktisk veiledning i bruk av medikamenter mot kreft i klinikken er Cytostatikaboken et flott hjelpemiddel. I tillegg formidler Helsebiblioteket Lexicomp med Martindale, som er en internasjonal legemiddeldatabase med preparatomtaler og som oppdateres daglig. Den inneholder også King Guide som hjelper deg til å se hva du kan gi i samme slange eller blanding i intravenøs behandling. Nasjonalt register for medikamentell kreftbehandling i Oncolex inneholder

mer enn 600 kurer. Her kan du melde inn kurer, laste ned arbeidsskjema og finne de mest vanlige kurdefinisjoner.

## Prosedyrer, illustrasjoner og videoer

Lurer du på hvordan en undersøkelse bør utføres, har Oncolex prosedyrer som beskriver hvilket utstyr som trengs, fremgangsmåten, illustrasjoner og prosedyrevideoer.

## Internasjonale råd

Det er ikke alle krefttyper og spørsmål rundt kreftsykdom som det er laget norske anbefalinger til. Da er det spesielt nyttig å ha tilgang til Best Practice og UpToDate.

**Best Practice** inneholder 68 hovedkapitler om ulike typer kreft hos voksne og barn.

**UpToDate** inneholder omfattende informasjon om de aller fleste krefttyper. Oppslagsverket har gode illustrasjoner som kan være til hjelp i diagnostikk og behandling av kreft. Du kan finne pasientinformasjon på engelsk for de fleste diagnoser, både basalinformasjon om diagnostikk, behandling, vanlige problemer for kreftpasienter og mer dyptgående pasientinformasjon.

## Norsk pasientinformasjon

Under emneinnang for kreft på Helsebiblioteket finnes lenker til pasient

informasjon. Kreftforeningen og Oncolex har utarbeidet mest utfyllende pasientinformasjon om forebygging, utredning, behandling og det å leve med kreftsykdom.

Under pasientinformasjon er det også en lenke til Kreftforeningens videoer. Her finnes for eksempel filmer om brystkreft og mammografi på både norsk, somali og urdu. Du kan høre historiene til Eva-Mari som fikk kreft da hun var 13 år, Ole, Rolf og Terje som alle har fått stilt diagnosen prostatakreft og mange andre historier og filmer med gode råd. Disse kan være fine å vise pasienten, og de kan også se på filmene når de kommer hjem.

Andre lenker på emneinnang for kreft som kan være nyttige for pasientene er

- Pasientforeningene for kreftsyke
- Kreftregisteret
- Pasientinformasjon - Oslo universitetssykehus HF

### Fordypning

Trenger du utfyllende stoff om kreftforskning til oppgaveskriving, foredrag eller for å lage en prosedyre? På Helsebiblioteket finner du også systematiske kunnskapsoversikter, hvor forskere søker opp og samler inn alle studier og artikler de kan finne innen gitte emner, kvalitetsvurderer det de finner og oppsummerer funnene.

En kilde som tilbyr slike oversikter og rapporter er Cochrane Library, som Helsebiblioteket kjøper nasjonal tilgang til. Cochrane Library har over 360 systematiske oppsummeringer om kreft. I Norge produseres systematiske oversikter av Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten.

Tidsskriftet Evidence-based nursing (BMJ) har flere oversiktsartikler som handler om genetisk kreft og kommunikasjon med pasienten. En av ti pasienter som blir diagnostisert med brystkreft har mutasjoner i BRCA1/

BRCA2. I studien «Impact of the genetic screening revolution: understanding and meeting the needs of previvors with a known family mutation in BRCA/BRCA2» (1), blir kommunikasjon med dem som er arvelig disponert for kreft diskutert. Tidsskriftet har også studier om andre typer arvelig kreft.

### Følg med på det nyeste

Når du skal sette deg inn i det aller nyeste som produseres innen faget ditt, er det tidsskriftsartikler som gjelder. På Helsebiblioteket finner du en tidsskriftsbase med rundt 3000 tidsskrifter i fulltekst.

Dersom du ønsker å lese tidsskriftartikler om en spesifikk problemstilling men ikke har noen konkrete referanser, er det referansedatabasene du bør søke i. Her kan du finne referanser – det vil si opplysninger om – og sammendrag av artikler. Noen ganger ønsker en imidlertid gjerne å lese hele artikkelen i fulltekst også. Ett tips er da å bruke basen PubMed. Der får du direkte fullteksttilgang til de av artiklene som er å finne i de tidsskriftene som Helsebiblioteket abonnerer på. Husk å bruke lenken «Pubmed – fulltekst» fra Helsebibliotekets forside, og se etter et fulltekstikon med Helsebibliotekets logo på.

Hver måned kommer ny utgave av The Lancet Oncology, og i både BMJ og JAMA kan du velge onkologi som et eget emne og dermed få de siste artiklene som er publisert innen fagfeltet. Disse tidsskriftene publiserer artikler om nye medikamenter og effekt av behandling, men også kvalitative studier og pasientintervjuer. Slike studier kan utfylle informasjonen som blir gitt i norske og internasjonale retningslinjer. For eksempel viser den helt nylig



**OPPSLAGSVERK:** Helsebiblioteket.no inneholder både nyheter og fordypningsartikler.

publiserte studien Men's experience of erectile dysfunction after treatment for colorectal cancer: qualitative interview study (2) at til forskjell fra pasienter med prostatakreft, så blir menn med kolorektalkreft ikke rutinemessig informert eller behandlet for erektil dysfunksjon. Ser vi på de norske retningslinjene for tykk- og endetarmskreft så er emnet kun nevnt i en bisetning, selv om menn som behandles for denne krefttypen oftest får problemer med erektil dysfunksjon. Dette er et eksempel på at en bivirkning av en behandling, som har stor konsekvens for pasientene, ikke blir omtalt i retningslinjene, men der gode tidsskriftsartikler likevel kan være en hjelp for at problemet ikke skal bli glemt i pasientmøtet.

Et annet eksempel på et relevant emne som nylig er diskutert i The New England Journal of Medicine, er artikkelen Breast-Cancer Screening (3), som oppsummerer hva statistikken viser og



VIL DU VITE MER OM MYELOMATOSE?  
BESØK VÅR NYE HJEMMESIDE!

[www.mm-info.org](http://www.mm-info.org)



Janssen-Cilag AS  
Postboks 144  
1325 Lysaker  
Tel 24 12 65 00  
Fax 24 12 65 10  
[www.janssen-cilag.no](http://www.janssen-cilag.no)

JC-110309-1

hva anbefalingene i de ulike internasjonale retningslinjer er angående screening for brystkreft. Forfatteren av artikkelen har utarbeidet konklusjoner og anbefalinger om hvilke pasienter som bør anbefales screening og hvilken informasjon som bør gis til pasientene.

#### Andre spesialtidsskrifter

Spesialtidsskrifter innen kreft som du kan lese gratis om du logger deg på Helsebiblioteket er for eksempel European Journal of Cancer Prevention og American Journal of Clinical Oncology. Det finnes også egne tidsskrift spesielt for kreftsykepleiere i tidsskriftsdatabasen. Cancer nursing er et tidsskrift på høyeste vitenskapelige nivå (nivå 2) og du kan også lese Cancer Nursing Practice.

#### UpToDate

I tillegg til å følge med i de største tidsskriftene og spesialtidsskrifter for kreft kan du følge med på nyheter innen onkologi i UpToDate. De samler alle sine nyheter innen onkologi på en egen nettside som kalles What's new in oncology.

Har du spørsmål eller tips til Helsebiblioteket.no, kontakt gjerne redaksjonen: [redaksjonen@helsebiblioteket.no](mailto:redaksjonen@helsebiblioteket.no). ■

#### Referanser

1. Mahon, SM (2011) Impact of the genetic screening revolution: understanding and meeting the needs of previvors with a known family mutation in BRCA1/BRCA2. Evid Based Nurs, 14, 126-127.
2. Dowsell, G., Ismail, T., Greenfield, S., Clifford, S., Hancock, B., Wilson S. (2011) Men's experience of erectile dysfunction after treatment for colorectal cancer: qualitative interview study. BMJ, 343, d5824.
3. Warner, E. (2011) Breast Cancer Screening. The New England Journal of Medicine, 365, 1025-1032.